

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Перший рівень вищої освіти
бакалавр

Кафедра технології захисту навколишнього середовища та охорони праці

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету інженерних систем
та екології

 О.В. Приймак /
2022 року

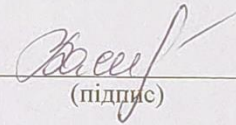
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
дисципліни спеціальної підготовки
" Екологічна експертиза та інспектування "
(назва навчальної дисципліни)

шифр	назва спеціальності
183	Технології захисту навколишнього середовища
	назва освітньої програми
183	Технології захисту навколишнього середовища

Розробник(и):

Василенко Л.О., к.т.н., доцент

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

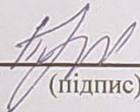
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри охорони праці і навколишнього середовища

протокол № від " "серпня 2022 року

Зав. кафедри ТЗНС та ОП

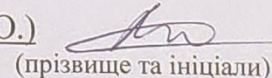
(Ткаченко Т.М.)

(прізвище та ініціали)

Гарант ОП 183 "Екологія"

(Березницька Ю.О.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ 2022-2023 рр.

шифр	Перший рівень вищої освіти бакалавр	Форма навчання:										Самостійна робота	Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження
		<u>денна</u>					заочна								
	Назва спеціальності (спеціалізації)	Кредитів на сем.	Обсяг годин [^]					Кількість індивідуальних робіт							
			Всього	аудиторних			К								
Разом				у тому числі											
Л	Л	П	К	К	Р	р									
р	з	П	Р	Г	р										
183	Технології захисту навколишнього середовища	6	180	70	40	-	30		1			110	<i>екз</i>	7	
183	Технології захисту навколишнього середовища	5.5	165	32	18		14		1			133	<i>екз</i>	7	

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу	Екологічна експертиза та інспектування
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	18 ВИРОБНИЦТВО ТА ТЕХНОЛОГІЇ 183 Технології захисту навколишнього середовища
Семестр	7
Нормативний/вибірковий	нормативний
Викладач	Василенко Леся Олексіївна
Профайли викладачів	http://www.knuba.edu.ua/?page_id=38529 Василенко Леся Олексіївна
Контактний тел.	+380935432684
E-mail:	Lesya.kiev@ukr.net
Сторінка курсу	Microsoft temcs http://org2.knuba.edu.ua/
Консультації	

2. Анотація курсу

У межах зазначеного курсу здобувачі вищої освіти формують інтегральну, загальні та спеціальні (фахові) компетентності, а саме опановують знання з вивчення теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування, а також знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства. Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління

Мета та завдання курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Екологічна експертиза та інспектування» є формування сучасного екологічного світогляду, розуміння необхідності запровадження екологічно спрямованої господарської діяльності, надання майбутнім фахівцям теоретичних знань та практичних навичок з планування та порядку проведення екологічних інспекторських перевірок та прийняття відповідних рішень та інших заходів щодо забезпечення екологічної безпеки довкілля та ефективного природокористування.

Завдання Основними завданнями дисципліни «Екологічна експертиза та інспектування» є засвоєння студентами знань про сучасні законодавчі та нормативно-правові основи взаємодії суспільства і природи, людини і навколишнього середовища; склад, функції, повноваження та основні завдання контролюючих органів та органів природного середовища органів влади; види, методи, порядок проведення та оформлення результатів екологічних інспекторських перевірок об'єктів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Знати суть природоохоронного інспектування, законодавчі та правові аспекти екологічного інспектування; основні принципи державного та громадського екологічного інспектування; види природоохоронних інспекторських перевірок та порядок їх проведення; порядок оформлення результатів інспекторських перевірок; види відповідальності та порядок притягнення до відповідальності порушників природоохоронного законодавства. Вміти планувати, готувати та проводити екологічні інспекторські перевірки залежно від екологічної ситуації в районі розташування об'єкта, а також ступеня його впливу на навколишнє середовище; перевіряти діяльність підприємств з охорони повітряного середовища, зокрема роботу стаціонарних і пересувних джерел забруднення; перевіряти водоохоронну діяльність, зокрема водопостачання та водовідведення, досліджувати потенційні джерела забруднення поверхневих і підземних вод, загальний санітарний стан території об'єкта; перевіряти об'єкти з питань утворення, розміщення та знешкодження відходів; обробляти, аналізувати та узагальнювати дані інспекторської перевірки; класифікувати правопорушення природоохоронного законодавства; мати навички складання календарних графіків перевірок на основі річного, піврічного та квартального планів робіт інспекторських підрозділів; підготовки та оформлення письмових розпоряджень і завдань керівництва інспекторського підрозділу на перевірку, а також спеціальних дозволів при перевірці режимних об'єктів; проведення перевірок об'єктів, зокрема їхньої повітряно- та водоохоронної діяльності; проведення перевірок об'єктів із питань утворення, розміщення та знешкодження відходів; класифікації правопорушень; оформлення результатів перевірки у вигляді складання серії документів і насамперед акта перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства; складання інших інспекторських документів, пов'язаних із вжиттям адміністративних заходів (протоколи про порушення природоохоронного законодавства, постанови про накладання штрафів, постанови про обмеження, тимчасову заборону (зупинення) чи припинення діяльності підприємства, обов'язкові приписи тощо).

3. Компетенції пошукувачів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення ЗК07 Прагнення до збереження навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку суспільства

<p>Спеціальні (фахові, предметні)компетентності (ФК)</p>	<p>ФК01. Здатність до попередження забруднення довкілля та кризових явищ і процесів. ФК08.Здатність до забезпечення екологічної безпеки. ФК09Здатність оцінювати вплив промислових об'єктів та інших об'єктів господарської діяльності на довкілля</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПР01. Знати сучасні теорії, підходи, принципи екологічної політики, фундаментальні положення з біології, хімії, фізики, математики, біотехнології та фахових і прикладних інженерно-технологічних дисциплін для моделювання та вирішення конкретних природозахисних задач у виробничій сфері. ПР10. Вміти застосувати знання з контролю та оцінювання стану забруднення і промислових викидів, з аналізу динаміки їх зміни в залежності від умов та технологій очищення компонентів довкілля. ПР11. Вміти застосувати знання з вибору та обґрунтування методів та технологій збирання, сортування, зберігання, транспортування, видалення, знешкодження і переробки відходів виробництва й споживання; оцінювати їх вплив на якісний стан об'єктів довкілля та умови проживання і безпеку людей ПР13. Вміти застосовувати основні закономірності безпечних, ресурсоефективних і екологічно дружніх технологій в управлінні природоохоронною діяльністю, в тому числі, через системи екологічного керування відповідно міжнародним стандартам. ПР14. Вміти обґрунтовувати ступінь відповідності наявних або прогнозованих екологічних умов завданням захисту, збереження та відновлення навколишнього середовища</p>

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Природокористування та екологічна експертиза

Лекція 1-4. Вступ. Загальні поняття екоменеджменту України. Природокористування та екологічна експертиза. Історичні аспекти розвитку понять ISO та EMAS. Міжнародний підхід до екологічного менеджменту

Лекція 5-8. Основні принципи й елементи системи екологічного менеджменту (EMS). Сутність понять "управління" та "менеджмент". Об'єкт і предмет екологічного менеджменту України. Концепція запровадження екологічного менеджменту та аудиту в Україні. Системний підхід у дослідженні екологічного менеджменту.

Лекція 9. Серія міжнародних стандартів систем екологічного менеджменту Історія і розвиток.

Лекція 10. Системи управління навколишнім (ISO 14001). Склад і опис елементів ISO 14001, основні вказівки щодо їхнього застосування Впровадження і функціонування. Організаційна структура і відповідальність. Послідовність проведення екологічного аудиту

Змістовний модуль 2.

Методологія сучасного екологічного аудиту.

Лекція. 11. Концепція запровадження екологічного аудиту в Україні: сфера дії екоаудиту. Екоаудит в сучасній економіці України Методологія сучасного екологічного аудиту

Лекція 12. Правове регулювання екологічного аудиту Сфери проведення екологічного аудиту. Форми екологічного аудиту Внутрішній та зовнішній екологічний аудит Вимоги до виконавця екологічного аудиту

Лекція 13-14. Права та обов'язки замовника екологічного аудиту Права та обов'язки виконавця екологічного аудиту. Порядок проведення екологічного аудиту. Міжнародне співробітництво в галузі екологічного аудиту

Змістовний модуль 3.

Екологічна інспекція.

Лекція 16. Екологічна інспекція. Основні цілі та принципи екологічної інспекції. Форми види екологічної інспекції. Державна екологічна інспекція. Громадська екологічна інспекція. Відповідальність за порушення порядку проведення інспектування та прав його суб'єктів Порядок та форми залучення до адміністративної відповідальності порушників природоохоронного законодавства.

Лекція 17. Порядок організації та проведення екологічного інспектування Планування та підготовка до інспекторських перевірок

Змістовний модуль 4

Надання навичок з розрахунку

Практичні заняття 1-4. Нормативно-правовий комплекс управління охороною довкілля. Види юридичної відповідальності за порушення природоохоронного законодавства.

Практичні заняття 5-7. Структура курівництва Державною екологічною інспекцією. Обов'язки та права державних інспекторів з охорони навколишнього природного середовища.

Практичні заняття 8-9. Методологічні принципи формування еколого-економічної оцінки природно-ресурсного потенціалу. Принципи визначення плати за природні ресурси. Проблема відходів і техногенних джерел сировини.

Практичні заняття 10-11 Практичні рекомендації щодо застосування адміністративних санкцій до порушників природоохоронного законодавства.

Практичні заняття 12-13. Складання протоколу про адміністративне правопорушення

Практичні заняття 14-15. Інспектування об'єктів з питань охорони атмосферного повітря. Екологічне інспектування водоохоронної діяльності на підприємстві Інспекторська перевірка об'єкта з питань утворення, розміщення, видалення та знешкодження відходів.

Лабораторні заняття не передбачені

Лабораторні заняття 1. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Опитування лекційним матеріалом	30/30
2	Підготовка до практичних занять та індивідуальної роботи під керівництвом викладача	20/30
3	Виконання індивідуального завдання: - Ситуаційне завдання природоохоронного інспектування в межах робочої програми. Ознайомлення з документами природоохоронного інспектування	40/40
4	Робота з літературою та електронними носіями	10/20
5	Перевірка с.р.	10/13
6	Усього годин	110/133

1. Система оцінювання та вимоги

Основні форми участі бакалаврів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, запитання

до виступаючого, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується бакалаврами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх семінарських занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань студента аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються студенту за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання представлені на сайті КНУБА, у «Положенні про критерії оцінювання знань студентів в Київському національному університеті будівництва і архітектури», ознайомитись з якими можна за

посиланням: <http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2016/06/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D1%97-%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%8C-%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2.pdf>

Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання																
Теоретична складова									Практична складова						Підсумкове тестування	Сума балів
<i>T1</i>	<i>T2</i>	<i>T3</i>	<i>T4</i>	<i>T5</i>	<i>T6</i>	<i>T7</i>	<i>T8</i>	<i>T9</i>	<i>ПЗ-1</i>	<i>ПЗ-2</i>	<i>ПЗ-3</i>	<i>ПЗ-4</i>	<i>ПЗ5</i>	<i>ПЗ6</i>	К, сmp	
2	2	2	2	2	2	2	2	2	4	10	5	5	4	4	50	100
ПР01			ПР02			ПР03		ПР07		ПР26						

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни

Лабораторія кафедри охорони праці і навколишнього середовища (кабінет 250), 60 кв.м.

1. Ноутбук (1 од.);
2. Мультимедійний проектор (1 шт.);
3. Мобільний екран (1 шт.).

8. Політика курсу («правила гри»)

У КНУБА розроблено та діє Положення про заходи щодо підтримки академічної доброчесності:

<http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2015/09/Положення-про-заходи-щодо-підтримки-академічної-доброчесності.pdf>. При викладанні курсу

це «Положення» виконується

- Курс передбачає як індивідуальну роботу зі здобувачем, так і роботу в групі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання.

Методичне забезпечення дисципліни

1. Закон України про оцінку впливу на довкілля (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 29, ст.315) http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/T172059.html
2. Екологічна експертиза Василенко Л.О., Жукова О.Г. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Екологічна експертиза» для студентів спеціальності 101 «Екологія» К.:КНУБА, 2018. – 18с
3. Зацеркляний, М. М. Процеси захисту навколишнього середовища : підручник / М. М. Зацеркляний, О. М. Зацеркляний, Т. Б. Столевич ; Одес. нац. акад. харч. технологій. - Одеса : Фенікс, 2017. - 454 с. : табл., рис. - Бібліогр.: с. 452- 453. - ISBN 978-966-928-173-9.
4. Технології обробки та моделювання екологічної та економічної інформації / [В. Б. Мокін, А.В. Поплавський, А. Р. Ящолт, М. П. Боцула].— Електронний навчальний посібник. –Вінниця: ВНТУ, 2015. –130с.
5. Басманов, Є.І. Екологічна безпека та природоохоронне інспектування. Природоохоронне інспектування: навч. посіб. / Є.І. Басманов, В.М. Ісаєнко, В.М. Криворотько. – К.: НАУ, 2007. – 384 с.
6. 2. Солодкий, В.Д. Природоохоронне інспектування: навч. посіб. / В.Д. Солодкий. – Чернівці: Зелена Буковина, 2007. – 396 с.
7. 3. Нехорошков, В.П. Природоохоронне інспектування: навч. посіб. / В.П. Нехорошков. - Одеса: Одеська держ. акад. холоду, 2011 – 156 с.
8. 4. Сівак, В.К. Природоохоронне інспектування: навч. посіб. / В.К. Сівак, О.М. Данілова. - 2-е вид., перероб. і доп. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. – 168 с.
9. 5. Свояк, Н.І. Природоохоронне інспектування: практикум. / Н.І. Свояк. - Черкаси: ТОВ «Маклаут», 2009. - 262 с.
10. Василенко Л.О. Екологічна експертиза. Система екологічного аудиту. Методичні рекомендації до практичних занять для студентів напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища і збалансоване природокористування» КНУБА 2010
11. ДБН В.2.5-75:2013. Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування..
12. ДБН В.2.5-64:2012. Внутрішній водопровід та каналізація. Частина I. Проектування. Частина II. Будівництво.
13. ДСТУ 2569-94. Водопостачання і каналізація. Терміни і визначення.

14. ДСТУ 3041-95. Система стандартів у галузі охорони навколишнього середовища та раціонального використання ресурсів. Гідросфера. Використання і охорона води. Терміни та визначення.

15. ДСТУ 3013-95. Система стандартів у галузі охорони навколишнього середовища та раціонального використання ресурсів. Гідросфера. Правила контролю за відведенням дощових і снігових стічних вод з територій міст і промислових підприємств.

Інформаційні ресурси

1. . <http://library.knuba.edu.ua/>

2. Національна бібліотека імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] .– Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. . Міністерство енергетики та захисту довкілля: <https://menr.gov.ua/>

4. Міністерство енергетики та захисту довкілля : Вивчення та раціональне використання надр: <https://menr.gov.ua/timeline/Vivchennya-ta-racionalne-vikoristannya-nadr.html>

5. Прохождение экологической экспертизы в составе комплексной на основании http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/KP110560.html (для об'єктів, щостановлять підвищену ядерну та радіаційну небезпеку, і тих, щодояких проводиться оцінка впливу на навколишнє природне середовище, - 90 календарних днів згідно п.14 Порядку затвердження проєктів будівництва і проведення їх експертизи;)

6. . Разработка инвентаризации источников выбросов в атмосферный воздух на основе материалов ОБНС на основании http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/REG597.html

7. . Разработка документов обосновывающих объемы выбросов для получения разрешения на выбросы в атмосферу на основании <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0341-06> (ст.9 ЗУ "ОВД" п. 9. Висновок з оцінки впливу на довкілля та інші результати оцінки впливу на довкілля протягом п'ятироків з дня прийняття рішення про провадження планованої діяльності можуть бути використані для отримання інших документів дозвільного характеру, передбачених законодавством.

8. Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності" http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/T113038.html

9. «Про архітектурну діяльність» http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/T990687.html